

Ievads neatliekamā medicīnā

26.09.2017

RMK/LU

Viktors Gorovenko

viktor.gorovenko@gmail.com

26529138

Viktors Gorovenko
ārsts anesteziologs, reanimatologs

• NMPD

• Rīgas 1. slimnīca: RAN, ITN kardioloģija

• Latvijas onkoloģijas centrs: AITN

• Bulduru slimnīca: RAN

• Latvijas infektoloģijas centrs: RAN

• Pasniedzējs: RMK, NMPD, RSKK

no 2003

2007-2009

2010-2015

2010-2012

no 2014

no 2009

Viktors Gorovenko

ārsts anesteziologs, reanimatologs

Ievads neatliekamā medicīnā

- Medicīnas ētika, deontoloģija
- Likumdošana

1. Kontroldarbs

- Neatliekamā medicīna Latvijā. NMPD
- Hospitāla neatliekamā medicīna

2. Kontroldarbs

- Pirmā palīdzība.
- ABC vadlīnijas

Eksāmens

Ētika

Ētika

Deontologgija

Pacienta attieksme pret slimību/saslimšanu

Pacienta attieksme pret slimību/saslimšanu

stress

fobiska

hipohondriskā

neirosteniska

melanholiska

eiforiska

egocentriskā

a

Ar ko komunicē mediķis?

- Klausīties, dzirdēt !!!
- Jautāt !!!
- Informēt !!!

Vārda vērtība

Ievads neatliekamā medicīnā

03.10.2016

RMK/LU

Viktors Gorovenko

viktor.gorovenko@gmail.com

26520128

λογου· ἅτι πρότερον· Ἐπιμὴλιαν κήρυξεν μερῶ· ἐν ταύταις καταγινῶσθε· ἀγίον
καὶ πρὸς ἀποστολικὸν καὶ τοῦ ἐκείνου διδασκάλου διδασκαλίᾳ· καὶ θεοὶ
καὶ ἄλλοι γενναῖοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ

Εκείνου κατὰ τὴν ἰστορικὴν ἀποστολικὴν
καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν διδασκαλίαν
καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ

Φθόριον· ἀρετὴν τὴν ἀκατακτάτην· ὅλην τὴν ἐξουσίαν τῶν ταυταργυρίων· καὶ
τοὺς ἐπιμαρτυρίων· οὐκ ἔστιν οὐδὲ καὶ τῶν ἄλλων· καὶ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ
καὶ ἄλλοι· καὶ ἰστορίας· ἀλλὰ ἵνα τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἵνα τὸ

† 704 †

"Zvēru pie Apollona-dziedinātāja, pie Asklēpija, Higiejas un Panakejas, un pie visiem dieviem un dievietēm, piesaucot tos par lieciniekiem, ka pildīšu šo zvērestu un rakstisko vienošanos atbilstoši savām spējām un saprašanai: izturēšos pret to, kurš man iemācīja šo prasmi, tāpat kā pret saviem vecākiem, dalīšos ar viņu iztikā un, ja viņš būs nonācis trūkumā, došu viņam daļu no tā, kas man pieder; izturēšos pret viņa pēcnācējiem kā pret saviem brāļiem un mācīšu viņiem šo prasmi, ja viņi gribēs to apgūt, bez atlīdzības un rakstiskas vienošanās; nodošu priekšrakstus, mutiskas pamācības un visas pārējās zinības saviem un sava skolotāja dēliem, kā arī mācekļiem, kurus saskaņā ar ārstēšanas mākslas likumu saista rakstiska vienošanās un zvērests, taču citam nevienam.

Atbilstoši savām spējām un saprašanai nozīmēšu slimniekiem tādu ārstniecisko uzturu un dzīves veidu, kas nāks viņiem par labu, un nepieļaušu, ka ar to viņiem tiek nodarīts kaitējums un pārestība. Nedošu nevienam nāvējošas zāles, ja man to lūgs, un neizteikšu šādu ierosinājumu. Tāpat es nedošu nevienai sievietei augļa nomirdināšanas līdzekli. Es neatkāpšos no šķīstības un svētbijības nedz savā dzīvē, nedz veicot sava amata pienākumus. Negriezīšu slimniekus, kas cieš no akmeņiem, bet atstāšu šo darbu tiem, kas ar to nodarbojas.

Lai kurā mājā es ieietu, es tajā ieiešu, lai palīdzētu slimniekiem, izvairoties nodarīt jebkādu tīšu pārestību un kaitniecību, it sevišķi atturoties no baudkāres apmierināšanas ar sievietēm un vīriešiem, kā brīviem, tā vergiem.

Ja ārstēšanas laikā vai arī tad, kad neveicu ārsta pienākumus, es redzēšu vai dzirdēšu par cilvēku dzīvi ko tādu, ko nekad nedrīkst izpaust ārpus mājas sienām, es klusēšu, uzskatīdams, ka par to runāt neklājas.

Ja es pildu un nepārkāpju šo zvērestu, lai man ļauts gūt panākumus gan dzīvē, gan amata mākslā un iemantot mūžīgu cieņu visu cilvēku vidū. Bet, ja es to laužu vai nepatiesi zvēru, — lai notiek pretējais."

"Es (vārds, uzvārds), stādamies ārsta amatā, savai tautai un saviem skolotājiem svinīgi solu un ar parakstu apliecinu, ka visas iegūtās zināšanas un prasmi godprātīgi un pēc labākās sirdsapziņas veltīšu tautas veselības aprūpei, cilvēku sāpju un ciešanu mazināšanai. Manu slimnieku veselības saglabāšana un atjaunošana būs manas rīcības augstākais likums.

Solos ar vislielāko rūpību un bez izvairīšanās jebkurā laikā ikvienam cilvēkam sniegt palīdzību neatkarīgi no viņa reliģijas, tautības, rases, politiskās pārliecības vai sociālā stāvokļa, kā arī, stingri ievērojot ētikas principus, glabāt ārsta noslēpumu. Pret katra cilvēka dzīvību izturēšos ar bijību. Pat tad, ja man draudēs briesmas, es pielietošu savu ārsta mākslu, nenonākot pretrunā ar cilvēcības likumiem.

Solos nemitīgi pilnveidot savas zināšanas un prasmi, sekmēt medicīnas izaugsmi, cienīt savus kolēģus un lūgt viņiem palīdzību, kā arī palīdzēt viņiem ar padomu, ja tas nepieciešams slimniekam.

Apzinos un uzņemos atbildību, kura man uzticēta ne tikai valsts un likuma, bet visas sabiedrības un nākamo paaudžu priekšā."

A red triangle is centered on a light green background. The triangle contains the text 'Medicīnas ētika' in white. The word 'Kompetence' is written in black above the top vertex of the triangle. The words 'Līdzcietība' and 'Autonomija' are written in black below the bottom-left and bottom-right vertices, respectively.

Kompetence

**Medicīnas
ētika**

Līdzcietība

Autonomija

KĀPĒC JĀAPGŪST MEDICĪNAS ĒTIKA?

KURŠI ŽELMIJ, KAS IR

ĒTISKS?

ĒTISKS?

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Ētikas kodekss

ĒTISKS?

Darbiniekam jābūt pieklājīgam un korektam attiecībās ar kolēģiem, darba attiecībās iesaistītajām personām, un sabiedrību kopumā.

Darbinieks nepieļauj savu kolēģu goda vai cieņas aizskaršanu.

Darbinieks nav augstprātīgs un autoritārs attiecībās ar kolēģiem, ņem vērā citu viedokli un to profesionāli izvērtē

ĒTISKS?

Darbinieks atturas tieši vai netieši pieņemt jebkādas dāvanas, atlaides, izklaides piedāvājumus, labvēlības vai pateicības izpausmes, kas pielīdzināmas dāvanai, ja tās var ietekmēt vai radīt šaubas par kāda darba pienākuma vai uzdevuma izpildes, vai NMP dienesta darbības objektivitāti.

Darbiniekam ir atļauts pieņemt dāvanas oficiālo darba vizīšu laikā un citos gadījumos, kas minēti likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Ētikas kodekss

VAI MEDICĪNAS ĒTIKA:

1. mainās?

2. dažādās valstīs ir atšķirīga?

PASAULES MEDICĪNAS

ASOCIĀCIJAS NOZĪME

- Ženēvas deklarācija (1948)
- Starptautiskais medicīnas ētikas kodeks (1949)
- Helsinku deklarācija (1964)

KĀ CILVĒKS IZLEMJ, KAS IR ĒTISKS

- 1. NERACIONĀLĀ PIEEJA**
- 2. RACIONĀLĀ PIEEJEJA**

KĀ CILVĒKS IZLEMJ, KAS IR ĒTISKS

NERACIONĀLĀS PIEEJAS:

- 1.Paklausība**
- 2.Atdarināšana**
- 3.Izjūtas vai vēlmes**
- 4.Intuīcija**
- 5.Ieradums**

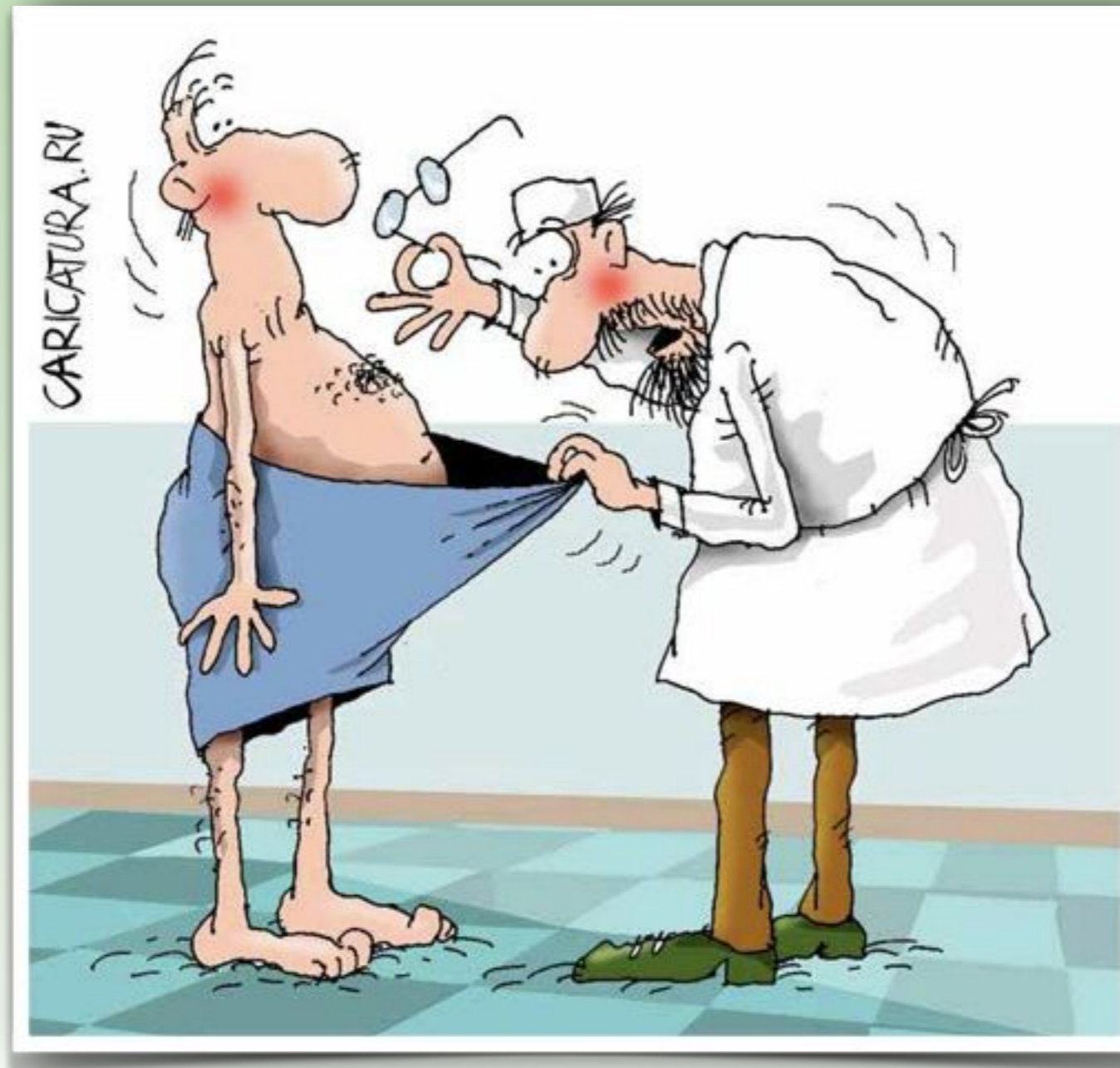

KĀ CILVĒKS IZLEMJ, KAS IR ĒTISKS

RACIONĀLĀS PIEEJAS:

- 1. Deontoloģija**
- 2. Konsekventālisms**
- 3. Principiālisms**
- 4. Tikumu ētika**

ATTIECĪBU ĪPATNĪBAS?

ATTIECĪBU ĪPATNĪBAS?

Cieņa un vienāda
attieksme

Līdzcietība

Medicīnas ētika

pārtraukšanas iemesls

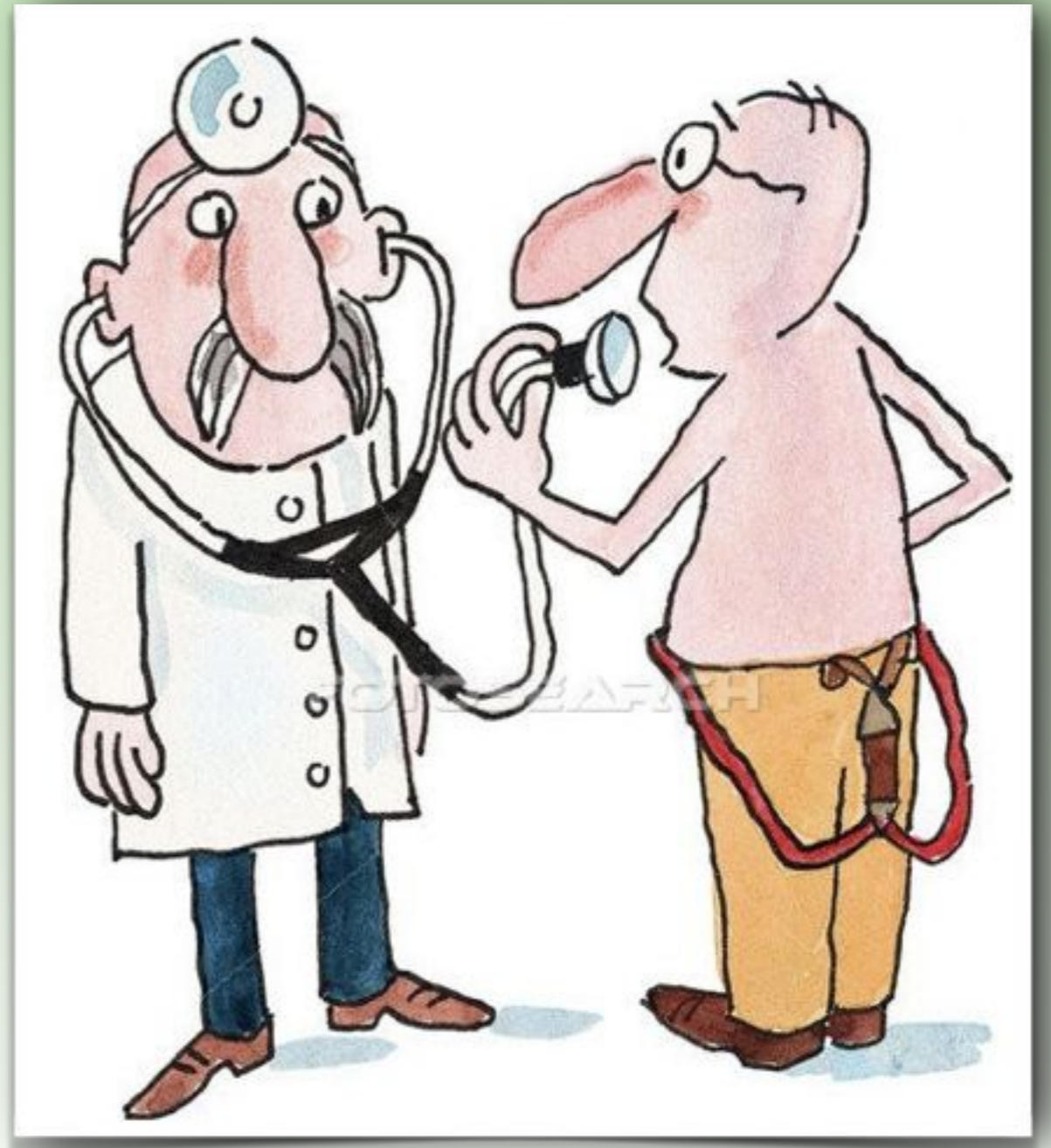
- prasība pēc konsultācijas pie cita ārsta ar citādām zināšanām
- ģimenes locekļu ārstēšana
- agresīvi un apdraud drošību, antisociāla izturēšanās
- ārsta un pacienta attiecību personīga daba

• **Kādi šķēršļi?**

• **Piekrišanas veidi?**

• **Terapeitiska privilēģija?**

• **Nodod lēmumu pieņemšanu 3 personai!**

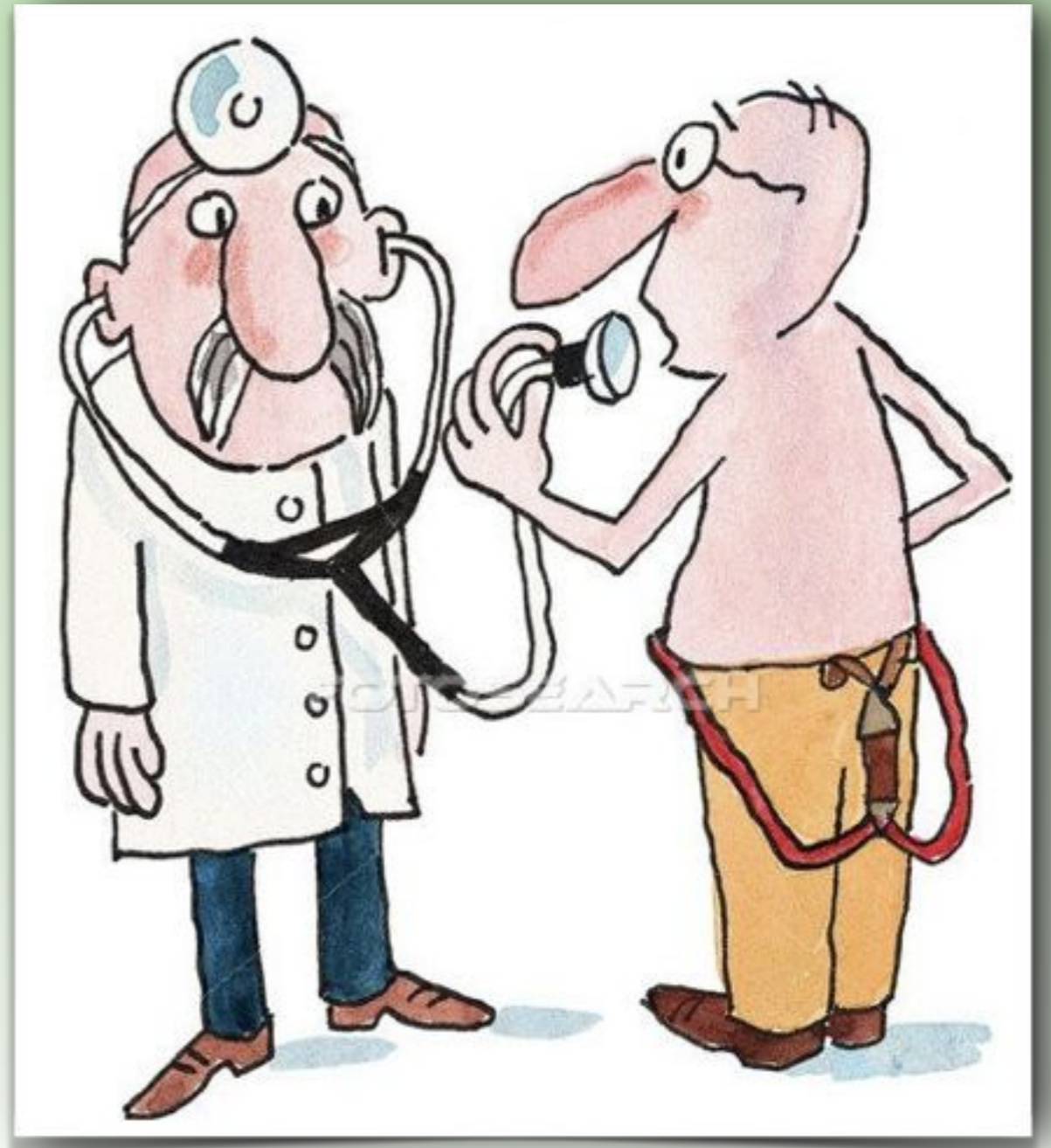

• **Kādi šķēršļi?**

• **Piekrišanas veidi?**

• **Terapeitiska privilēģija?**

• **Nodod lēmumu pieņemšanu 3 personai!**

LĒMUMU PIENĒMŠANA

RĪCĪBNESPĒJĪGU PACIENTU VIETĀ

- **Kādi pacienti?**
- **Pilnvarota persona?**
- **Ko darīt ja nevar vienoties?**

KONFIDENCIALITĀTE

...ārstam jāpatur pilnīgā noslēpumā viss,ko viņš

zina par savu pacientu pat pēc viņa nāves

KONFIDENCIALITĀTES

Ja pacients varētu apdraudēt citus

JAUTĀJUMI, KAS SAISTĪTI AR

DZĪVES SĀKUMU

- **Aborts**

JAUTĀJUMI, KAS SAISTĪTI AR DZĪVES SĀKUMU

- **Aborts**

*...tas ir individuālās pārlicības un sirdsapziņas
jautājums, un tas jārespektē!*

JAUTĀJUMI, KAS ATTIECINĀMI

UZ MŪŽA NOSLĒGUMU

- Eitanāzija

- Palīdzēta pašnāvība

JAUTĀJUMI, KAS ATTIECINĀMI

UZ MŪŽA NOSLĒGUMU

....nevajadzētu atteikties no mirstošiem pacientiem, bet turpināt līdzietības pilnu aprūpi arī tad, ja aktīva ārstēšana vairs nav iespējama!

Kolēģi

- trīs hierahijas
- kooperatīvais modelis
- PMA ierobēžojošais attiecību modelis (3)
- pasniedzēju studentu abpusēja cieņa
- sadarbība ar kolēģiem
- konfliktu risināšana

Mediķi un sabiedrība

- Loma “misija”
- Dubultlojalitāte
- Resursu sadale:
- Globāla veselība

Galvenais medicīnas princips ?

Galvenais medicīnas princips ?

Nekaitēt !!!

Mielogēnija !

- egogēnija
- egrotognija
- **jatrogēnija**

Jatrogēnija !

- psihogēniska
- farmakogēniska
- fiziogēniska

Mediķu kļūdas !

Nelaiimes gadījums !

Mediķu kļūdas !

Nelaiimes gadījums !

Mediķu kļūdas !

Slēpt vai ziņot ?

Nelaiimes gadījums !